

Bereket: Mânevî Bolluk

25 Aralık 2013

Hadisler

vahşî b. Harb'in, babası aracılığı ile dedesinden naklettiğine göre, Hz. Peygamber'in (sav) ashâbı, "Ey Allah'ın Resûlü, yiyoruz ama doymuyoruz!" deyince Peygamber Efendimiz, "Ayrı ayrı yiyor olmalısınız." demiş, onlar, "Evet" deyince ise şöyle buyurmuştu: "Yemeği topluca yiyin ve (başlarken) Allah'ın adını anın ki, bereketli olsun." (D3764 Ebû Dâvûd, Et'ime, 14; İM3286 İbn Mâce, Et'ime, 17)

İbn Abbâs'ın naklettiğine göre..., Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri yemek yediği zaman, 'Allah'ım, bu yemeği bizim için bereketli eyle ve bize bundan daha hayırlısını ikram eyle.' desin." (D3730 Ebû Dâvûd, Eşribe, 21)

Hakîm b. Hizâm'ın naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "Alışverişte bulunanlar birbirlerinden ayrılmadıkları sürece kararlarını değiştirme hakkına sahiptirler. Eğer doğruyu söyler ve (malın ayıbını) açıkça dile getirirlerse, alışverişlerinde kendilerine bereket ihsan edilir. Ama yalan söyler ve (kusurları) gizlerlerse alım satımlarının bereketi yok olur gider." (M3858 Müslim, Büyû', 47; B2079 Buhârî, Büyû', 19)

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Allah Resûlü (sav) kendisine ilk ürün getirildiğinde şöyle buyururdu: "Allah'ım, şehrimizde (Medine'de) meyvelerimizde ve ölçeklerimizde bereket üstüne bereket ver!" (M3335 Müslim, Hac, 474)

Açıklama

Mekke fethedildiği gün Müslüman olan zengin insan Hakîm b. Hizâm... Hz. Muhammed'in (sav) gençlik arkadaşı ve Hz. Hatice'nin yeğeni... Fetih'ten bir ay sonra yaşanan Huneyn Savaşı'nda Müslümanların safında yerini almış, ilk kargaşanın ardından gelen zaferde üzerine düşen görevi yerine getirmişti.¹ Ancak elde edilen ganimetten payına düşene bir türlü gönlü razı olmamıştı. Resûl-i Ekrem'in yanına gelerek kendisine az verildiğinden şikâyet edince, eski dostu ona daha fazla ikramda bulunmuştu. Ne de olsa kalplerinin İslâm'a ısınmasını istediği daha yeni inanmışlardan biriydi o. Fakat Hakîm ısrarla ganimet talebini yineliyor ve kendisine verilen miktarın artırılmasını istiyordu. İkinci ricayı da kırmamıştı cömert Peygamber... Ama Hakîm bu sefer de tatmin olmamışa benziyordu...

Onun bu durumunu gören Hz. Peygamber, "Ey Hakîm!" dedi, "Bu dünya malı göz alıcı ve tatlıdır. Kim bu mala cömert bir gönülle sahip olursa, kendisi için malı bereketlenir. Ama kim de hırs ve tamahla dolu bir kalple bu malı arzularsa, onun için malın bereketi kaçır."

Hakîm b. Hizâm bu sözlerden o denli etkilenmişti ki, “Yâ Resûlallah, seni hak ile gönderene yemin olsun ki bu dünyayı terk edene kadar bir daha kimseden bir şey almayacağım!” demekten kendini alamamıştı.² Gerçekten Resûlullah’ın vefatından sonra da Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer’in kendisine hazineden tahsis ettikleri payı bile reddetmişti.³

Hakîm’e bunu söyleten, bereketin sırrını fark etmesi olabilir miydi? Mübarek Peygamber’in samimi cümleleriyle Hakîm’in hırsı köreldiğine ve tamahkârlığı söndüğüne göre, neydi bu cümlelerdeki bereket sırrı?

Bereket, bolluk demektir; öyle bir bolluk ki taşan, eksilmeyen... Bereket, saadet demektir; öyle bir saadet ki hiç gitmemecesine yerleşip kalan... ve bereket, ilâhî lütfun apaçık tecellilerinden birisiydi, “Tebâreke” vasfıyla anılan Rabbimizin, kullarına lütfettiği bir ihsan...⁴

Allah Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri, azametini kullarına anlatırken, yaratmayı da, emretmeyi de sadece kendisine mahsus kılmakta ve âlemlerin Rabbi olduğunu vurgulamaktaydı.⁵ Yaratanların en güzeli,⁶ azametli ama bir o kadar da ikram sahibi⁷ ve göklerin, yerin ve ikisi arasındaki her şeyin yegâne maliki⁸ olduğunu Kur’an’da anlatırken kendisini nitelediği sıfat “Tebâreke” idi.

Şanı Yüce Rabbimiz kendisini bizlere tanıtırken, “Allah, yeryüzünü sizin için karar kılma yeri, göğü de bina yapan, size şekil verip de şekillerinizi güzel kılan ve sizi temiz şeylerle rızıklandırandır. İşte Rabbiniz Allah! Âlemlerin Rabbi Allah ne yücedir!”⁹ buyurur. Fâni olmaktan çok uzak, bitmez tükenmez bir bereket menbaidir O... O verir, verdiğini artırır, saadete kapı açar ve hayrı kesintisiz sürer gider.¹⁰

İşte Rabbimizin bu eşsiz özelliği hayata yansır. Kara toprağın derinliklerine sakladığı bereketi,¹¹ gökten indirdiği bereketli bir su ile coşturan da¹² doğusundan batısına yeryüzünü bereketle donatan da¹³ yine O değil midir?

Sonra âlemlere uyarıcı olsun diye kuluna (Sevgili Peygamberimize), Furkân’ı indiren Allah Tebâreke ve Teâlâ,¹⁴ bu kutlu öğüdün ne bitmez bir bereket kaynağı olduğuna dikkatimizi çeker.¹⁵ Mübarek bir gecede inen mübarek kitap!¹⁶

İnsanoğlunun gönlü Kur’an ile berekete ermelidir... Çorak vadiler yağmur yüklü bulutlardan inen hayat suyu ile nasıl yeşeriyorsa, işte öyle! O zaman bereketli toprağı andıran inanmış yüreklerden Rablerinin izniyle bolluk fışkırır. Hâlbuki kötü toprağa benzeyen verimsiz yüreklerin ekini ne de cılızdır!¹⁷

Hatadan sakınıp güzel davranışa odaklanan iman dolu kulları için yerlerin ve göklerin bereket kapılarını sonuna kadar açacaktır Yüce Yaratan!¹⁸ Kendisinden bağışlanma dileyenlere dünya muradı adına arzuladıkları ne varsa verecektir.¹⁹ Onları tufan misali sıkıntılardan kurtarır²⁰ selâm ve bereket yağdıracaktır üzerlerine...

Kârûn'un malı aldatmamalıdır zihinleri. Anahtarlarını bile güçlü bir topluluk zor taşımaktadır ama bereketli değildir! Zira zenginlik onu şımartmış, yeryüzünde bozgunculuğa sevk etmiş ve neticede hem kendisinin hem de sarayının yerin dibine geçirilmesine yol açmıştır.²¹

O hâlde her şeyin özüne bereketi yerleştiren Kudret Sahibi'ne inanmayıp gönlünü O'nun rızasına bağlamayanları acı bir pişmanlık beklemektedir. Sebe' kavminin cennet misali ibretlik bahçelerine aldanmamalıdır gözler. Evet, sağda ve solda uzanıp giden yemyeşil bahçelerdi, ama bereketli değildi! Zira onlar kendilerine verilen bunca rızıktan yiyip Rablerine şükretmeleri gerekirken yüz çevirdiler ve nankörlükleri sebebiyle Arim seliyle cezalandırıldılar. Neticede bereketli memleketlerden bir anda uzaklaştırıldılar.²²

Kâbe, insanlık için bereket kaynağıdır.²³ Çünkü yalçın dağların arasında mütevazı dört duvardan oluşan o ilk mabette edilen dualar kıyamete kadar kutludur, mübarektir. Yine Rabbimizin Mi'rac'a davetinde Peygamber Efendimizi Mescid-i Harâm'dan alıp da bir gece yürüyüşüyle getirdiği Mescid-i Aksâ'nın da çepeçevre etrafı bereketlidir.²⁴ Nice peygamberler geçmiştir bu kutlu mabetten...

O hâlde gözü aldatan fazlalık yetmez bereketli olmaya... Rabbe doğru atılan adımdadır bereket. Evet, bereket ancak O'nunla kâimdir ve Kerem Sahibine bağlanmayan her niyetin semeresi kısırlığa mahkûmdur. İnsanoğlu Allah Resûlü'nün dilinden dökülen şu düsturu unutmamalıdır: "Bereket Allah'tandır."²⁵

Cenâb-ı Hak, âlemlere rahmet olarak son Elçisi'ni görevlendirirken de aslında kullarına bereketi yollamıştı.²⁶ Muhammed Mustafa (sav), insanlara Rablerini tanıtacak, onlar da bu Mutlak Yaratıcı'ya iman edip gönül vereceklerdi. Hayatlarını O'nun rızasıyla şekillendirmelerinin neticesinde ise, berekete nail olacaklardı. İşte bu Mübarek Peygamber'in her ânı bereketi; sohbeti bereket,²⁷ duası bereket,²⁸ yürüyüşü bereket,²⁹ seferi bereket,³⁰ eli bereket,³¹ teri bereket...³² Elhâsıl onun varlığı bereketi...

Kuşkusuz Sevgili Peygamberimizin hayatı bizim için en ibretamiz bereket örnekleriyle doludur. Bunlar hayranlık uyandırmayı değil, bereketin yaşanırılığını göstermeyi hedefler. Onun çağında hapsolan birer hatıra değil, bugün de tazeliğini koruyan birer öğüttür insanlığa. Bereketi hayatımıza nasıl davet edebileceğimizi anlatır bize. Günümüzün berekete muhtaç, tamahkârlıkla dolu ve çaresiz kalmış yüreklerine asırlar öncesinden yazılan birer reçetedir...

Bir gün, Hz. Peygamber (sav), babasından kalan borçları ödeyemediğini ve alacaklıların kapısında beklediğini yana yakıla anlatan genç sahâbî Câbir b. Abdullah'a hurmalarını toplayıp sınıflamasını söyler. Sonra bereketlenmesi için hurma yığınının yanına gelir ve oraya oturur. Onun mübarek desteğiyle Câbir bütün borçlarını ödediği hâlde hâlâ hurmaları (sanki) el değmemiş gibi durmaktadır.³³

Bir başka gün, Mübarek Resûl, karınları aç, maldan ve evlâttan uzak ama Peygamber'e yakın Suffe Ehli'ne bir tas süt ikram eder. Sütü odanın içinde elden ele dolaştıran Ebû Hüreyre ise daha onları Hz. Peygamber'in ikramına çağırdığı andan itibaren endişe içindedir: Bu bir tas süt, bunca kalabalığı gezip de kendisine ulaştığında, artık açlığına dayanamadığı karnını nasıl doyurabilecektir? Sıra kendisine geldiğinde tasta hâlâ ona da yetecek kadar süt vardır ...³⁴ Zira Rahmet Peygamberi; ... "Sadaka malı eksiltmez!"³⁵ buyurmuştur. Rabbimiz helâl kazançtan verilen o sadakayı nasıl hoşnut bir eda ile kabul eder ve küçücük bir hurmayı bile dağ kadar olana dek özenle bereketlendirip mükâfatlandırır!³⁶

Resûlullah'ın dostları, Hendek Savaşı öncesi Medine'de o geniş hendeği kazarlarken de aynı berekete şahit olurlar. Üç gündür süren açlığın karınlarına taş gibi oturduğu bir anda, yanı başlarında çalışan mütevazı Peygamber kendilerini sofraya davet etmektedir... Hâlbuki eşi bir ölçek arpadan ekmek yaparken kendisi de küçük oğlağını kesip pişiren Câbir b. Abdullah, Peygamberimizi yemeğe davet ederken bunca insanı hesaba katmamıştır. Endişe dolu ev sahibi ve bu endişeyi gideren tevekkül dolu eşi, o gün bir orduyu ağırlar.³⁷ Allah'a ve âhiret gününün gerçekliğine inananları misafirine ikramda bulunmaya davet eden Peygamber Efendimizin³⁸ mesajı bütün insanlığadır: Siz cömertçe misafirinize kapılarınızı açtığınızda, cömert olan Rabbiniz de bereket kapılarını size açacaktır...

Allah Resûlü'nün çağında yaşayan inanmışlar ordusu, canlarını ortaya koydukları çetin demlerde adanmışlığın bereketini defalarca tecrübe etmiştir.³⁹ Artık bindikleri develeri kesmekten başka çarelerinin kalmadığı bir açlık sınavında, ortaya yayılan deri yaygının üzerinde toplanan birkaç avuç yiyecek onları bereketle buluşturur. Öyle bir bereket ki, arkasında ne doymamış bir nefer ne de dolmamış bir kap bırakır...⁴⁰ Çünkü onlara "bir duvarın birbirine geçmiş tuğlaları kadar sıkı bir örgüyle kenetlenmelerini" öneren Peygamberlerinin⁴¹ tavsiyesine uymuşlar, yardımlaşarak bereketi çağırmışlardır.

Bu örnekler, geçmişte kalan birer mucize değildir. Bilakis kıyamete dek her gün tekrarlanan gerçekliğin Peygamber Efendimizle yaşanan birer temsilidir. Mucize olan bereketin bizzat kendisidir!

Bereket hayatın her lahzasına sinmiş bir ilâhî teyiddir. Yeter ki insan hayatının bereketini yitirmemek için onun üzerine titresin. Bereketi unutup, onu kaçırmassın...

Rahmet Peygamberi'nin bu konuda Müslümanlara öğreteceği pek çok şey vardır. Öncelikle o, (sav) inananlara zamanın bereketli dilimlerini kollamayı önerir. Sabahın erken saatleri ümmeti için bereket kaynağı olsun diye dua eder.⁴²

Sonra sahur vaktinin bereketini vurgular defalarca. İbadetin, merhametin ve öğünlerin bereketle taçlandığı mübarek Ramazan ayında, oruca niyetlenen ağızların son lokmalarını sahurda almalarını ister: "Sahura kalkın! Çünkü sahurda bereket vardır."⁴³ ve dostunu sahur sofrasına davet ederken; "Haydi! Bereketli yemeğe buyur." der.⁴⁴

Hele bayramın bereketi söz konusu olunca, Resûlullah toplumun hiçbir ferдинin ondan mahrum olmasına izin vermez. Sadece erkeklerin değil, genç ihtiyar, evli bekâr bütün kadınların da bayram namazı için saf tutmasını ister. Öyle ya, tekbire ve duaya eşlik eden hanımefendiler de bayramın arınmışlığından ve kutluluğundan nasiplerini almalıdır.⁴⁵

İnsan, özel zamanların bereketine özenirken hayatın her anında akıp giden bereketi unutmamalıdır. ve o muhterem Elçi, hayatını bereketlendirmesi için insanlara özel tavsiyelerde bulunur. Söz gelimi akrabaları ile düzenli ve olumlu bir ilişkiye önem vermesini öğütler: Onun, “Rızkının genişletilmesini ve ecelinin geciktirilmesini (ömrünün uzatılmasını) arzu eden, akrabalarını görüp gözetsin.”⁴⁶ cümlesini işitenler, elbette sayılara takılmamalı, yılların hesabını yapmaya oturmamalıdır. Çünkü herkes çok iyi bilir ki nice ömürler vardır, uzun ama verimsiz, huzursuz, uğursuzdur. Öte tarafta ise nice ömürler yaşanır, kısa zannedildiği hâlde asırlara sığacak kadar bereketli, anlamlı ve hayırlarla doludur. O hâlde bereketi kemiyetle daraltmamalı, keyfiyete odaklanmalıdır.

Peygamber Efendimizin huzurunda yaşanan şu olay bu mesajın bariz bir örneğidir. Bir gün Allah’ın Resûlü, henüz imandan nasibini alamamış bir misafirine süt ikram eder. Adam, üst üste tam yedi tas süt içer. Ama ertesi sabah İslâm’ın aydınlığına uyanan aynı insan, artık Muhammed ümmetinin bir ferdi olduğu gün ikram edilen bir tas süt ile doyar. İşte o zaman değişimin getirdiği bereketi izah için Resûlullah (sav) der ki: “Mümin bir mide dolduracak kadar içer, kâfir ise yedi mide doldurana kadar içer.”⁴⁷

Müminin tok gözlülüğü vardır bu cümlelerin içinde, kanaatkârlığı vardır; her şeyden öte yediğinin bereketi vardır. Çünkü mümin, “Ey Allah’ın Resûlü, yiyoruz ama doymuyoruz!” diyen ashâbına, “Yemeği topluca yiyin ve (başlarken) Allah’ın adını anın ki, bereketli olsun.”⁴⁸ tavsiyesinde bulunan Sevgili Peygamberi’nin sözünü dinleyerek, ağzına besmele ile lokma almaya özen gösterir. Yine nebevî davranışı örnek alır da, yemeğinin bitiminde,

“Allah’ım, bu yemeği bizim için bereketli eyle ve bize bundan daha hayırlısını ikram et.” diyerek Rabbine şükür ve bereket dolu dualar eder.⁴⁹ ve de en önemlisi rızkı kendisine kimin ihsan ettiğini asla unutmadan, nimete karşı nankörlük etmeden, minnettar bir eda ile yer.

İnsan, yemeğin bereketini kaçırmamaya da özen göstermelidir. Sevgili Peygamberimizin tasvirine bakılırsa, gökten inen bir lütuf olmalıdır ki bereket, gelir yemeğin ortasına konar.⁵⁰ O hâlde sofrasının bolluğunu yitirmemek isteyenler, açgözlü bir tavırla tabağın ortasındaki bereketi kaşıklamamalı, önünden yemelidir⁵¹ Çünkü bereket tabağın ortada olmasındadır, ortak olmasında, onda başkalarının da payı olmasındadır. Çünkü bereket, önünde olana, bizim payımıza düşene oradan, o ortadan, ortada olmadan, ortak olmaktan dağılır. Ortaya uzattığın her kaşıkla, ortak olmaktan ve ortak etmekten bir parça götürürsün. Çünkü ortada herkese yetecek kadar bereket vardır. İnsan kendine yetecek kadarını almalı ve tabağını iyice sıyrıp, bir zerre bile yiyeceği ziyan etmemek üzere hassas davranmalıdır. “Birinizin lokması yere düşerse hemen alıp

üstündeki kiri temizledikten sonra onu yesin, şeytana bırakmasın. Çünkü siz, bereketin yemeğin hangi kısmında olduğunu bilemezsiniz!”⁵² buyurarak bilhassa yokluk ve kıtlık zamanlarında israfa giden yolu iyice kapatan Peygamberimiz, bugün çöpe sıyrılan tabaklar dolusu yemeği ve poşetler dolusu ekmeği görseydi acaba ne derdi?

İşte böylesi bir itina ile beslenen bereketle bakarsınız ki, “bir kişinin yemeği iki kişiye, iki kişinin yemeği dört kişiye ve hatta dört kişinin yemeği sekiz kişiye yeter.”⁵³ Çünkü yemeğin sahibi tüketip atmaya değil kendine verilen rızkı bölüşmeye niyetlenmiştir.

Öte yandan müminin, Rezzâk olan Rabbinin kendisini her hâlükârda doyuracağına olan inancı sarsılmazdır. “Yeter mi?” endişesi taşımaz ve inceden inceye tartıp durmaz. Hani denir ya, “Sayarsan bereketi kaçır.” diye, işte öyle... Nitekim Allah’ın Resûlü de saymasaydın, tartmasaydın, sonunu silkelemeseydin yer dururdun, bitmezdi şeklinde pek çok uyarıda bulunmuştur.⁵⁴ Meselâ, Hz. Ebû Bekir’in kızı Esmâ’yı, “Ver ve hesap etme! Yoksa Allah da sana hesaplayarak verir.”⁵⁵ diyerek ikaz etmiştir.

Müslüman’ın ayırıcı vasfı olan dürüstlük de bereketi çağırır. Yalancılık, kutluluktan ve mübarek oluştan ne kadar da uzaktır! Peygamber Efendimiz, “Yalan yere edilen yemin, malın sürümünü artırır ama bereketi yok eder.”⁵⁶ buyururken iş ahlâkımızı da şekillendirmektedir. Çarşıda, “Allah bereket versin! Bereketini gör! Kesene bereket! Bereketli olsun!” diye dua ederiz. Oysa Yüce Yaratan’ın öbür dünyada yalan yere yemin edenin yüzüne bile bakmayacağı ve onunla konuşmaya tenezzül etmeyeceği⁵⁷ düşünüldüğünde, belki de dürüstlük, ticaret için edilecek en tesirli bereket duasıdır. Bu noktada da Resûlullah’ın müjde ve ikazı karşılar inananları: “Alışverişte bulunanlar birbirlerinden ayrılmadıkları sürece kararlarını değiştirme hakkına sahiptirler. Eğer doğruyu söyler ve (malın ayıbını) açıkça dile getirirlerse, alışverişlerinde kendilerine bereket ihsan edilir. Ama yalan söyler ve kusurları gizlerlerse alım satımlarının bereketi yok olur gider.”⁵⁸

Nihayetinde Allah Resûlü bereketi arzulayan bunca filî duayı, kavî dualarıyla daima destekler. Annesi Ümmü Süleym ile birlikte huzuruna gelen küçük hizmetçisi Enes için “Allah’ım, (bu yavruya) bolca mal ve evlât nasip et. Verdiğin (nimetler)in kendisi için bereket dolu olmasını ihsan buyur.”⁵⁹ diye dua eder. Yine kucağına verilen her yeni doğan çocuğa bereket duaları ettikten sonra mübarek ağzıyla çiğnediği bir lokmacık hurmayı tattırır.⁶⁰ Elbette Hz. Peygamber’in hayata yeni açılmış bu tazecik bedene ilk düşen lokmalar için hurmayı seçmesi tesadüfî değildir. Zira onun ifade ettiğine göre, hurma bereketli bir azıktır.⁶¹ Dahası belki de bu bereketi sebebiyle hurma ağacı, mümin insanı anımsatır Peygamberimize...⁶²

Efendimiz sadece insan için değil, çevresini kuşatan her bir varlık için bereket niyazında bulunur: “Allah’ım, şehrimizde (Medine’de) meyvelerimizde ve ölçeklerimizde bereket üstüne bereket ver!”⁶³ Şüphesiz bu dualardan en büyük nasibi, ona zor zamanında kucak açan kutsal şehir Medine alır.⁶⁴

Onun sünneti toplumda bereketli bir kültür, âdeta bir bereket kültürü inşa eder. Bereket dolu duaları kimilerinde ticaret için,⁶⁵ kimilerinde rızkın genişlemesi için⁶⁶ ve hatta kimilerinde yeni kurulan bir ailenin huzuru içindir⁶⁷ Zaten tebrik de, “Allah mübarek etsin.” demek değil midir?

Şimdi tekrar başa dönelim ve soralım: Nedir Hakîm b. Hizâm’ın belki keşfettiği, belki sezdiği, ama mutlaka hayatına yansıttığı sır? Daha önemlisi bu sırrın kapılarını aralamak için kendimizde neleri değiştirmek gerekir? Peygamber Efendimiz berekete dair ipuçları verirken, bereketin nerede ve nasıl saklandığını öğretirken, aslında o gün olduğu gibi bugün de hiç beklemediğimiz, ummadığımız ve aklımıza gelmeyecek noktalara dikkat çekmektedir. Bereketle dair o gün yaşanan olaylar, örnek alınarak hayatımıza yansımayı beklemektedir. Ahlâkî erdemlere sahip olmakla bereket arasında ne kadar sıkı bir bağ olduğunu görebilmeyi, bereketin öncesinde ve sonrasında doğru adımlar atabilmeyi öğütlemektedir. Resûlullah’ın hayatında yaşanan bereket hadiseleri, o güne münhasır olmadıklarını, aksine bugüne uzanan mesajlar olarak okunmaları gerektiğini fısıldamaktadır. Dolayısıyla yoksula, borçluya, darda kalmışa yardım, misafire ikram ve zor günde el ele vermek gibi hasletler her çağda bereket ile ödüllendirilmeyi beklemektedir.

Bereket, saymamaktır, hesaplamamaktır, açgözlülükle kaşığı daldırmamaktır. Bereket, aldığında değil verdiğindedir; bereket, ötekini kendine tercih etmektir. Kur’an ve Son Nebî (sav) bize çok basit olmasına rağmen mantığımıza aykırı gibi duran bir bereket kuralını öğretmektedir: Sahip olduklarının artmasını istiyorsan, onları artırmaya ve saklamaya bakma; aksine azaltmaya, dağıtmaya ve paylaşmaya bak! Çünkü mal, ilim, rızık ve sevgi, almakla değil vermekle artar. Çünkü sadece verebildiklerin gerçekte senindir; veremediklerini, veremediklerini tüketmişindir; bir yandan onlar tükenmiştir, bir yandan da onlar seni tüketmektedir. Bereket, sahip olduklarının esaretinden kurtulduğunda ulaştığın gönül huzurudur. İsraftan, hırs ve tamahtan, nimete karşı nankörlükten, sahtekârlıktan ve abartılı bir rızık endişesinden uzaklaştığında berekete yaklaşmışsındır.

ve Sevgili Peygamberimiz, bereketin bizim bakışımızla, tutumumuzla, hayat tarzımızla ilgili olduğunu asla unutmayalım diye, her namazımızda okuduğumuz üzere salavâtı, bereket duasıyla yapmayı bize öğretir:

“Allâhümme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed. Kemâ bârekte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîm. İnneke Hamîdün Mecîd.” (Allah’ım, Muhammed’e ve Muhammed’in ailesine bereket ver! Tıpkı İbrâhim’e ve İbrâhim’in ailesine bereket ihsan ettiğin gibi! Kuşkusuz sen övgüye en lâyık ve şanı en yüce olansın.)⁶⁸

Kaynak notları

1 Hİ2/112 İbn Hacer, İsâbe, II, 112.

2 N2604 Nesâî, Zekât, 93.

3 B1472 Buhârî, Zekât, 50.

- 4 ZT27/57 Zebîdî, Tâcü'l-arûs, XXvII/57-59.
- 5 A'râf, 7/54.
- 6 Mü'minûn, 23/14.
- 7 Rahmân, 55/78.
- 8 Zuhruf, 43/85, Mülk, 67/1.
- 9 Mü'min, 40/64.
- 10 B7419 Buhârî, Tevhîd, 22.
- 11 Fussilet, 41/10.
- 12 Kâf, 50/9-11.
- 13 A'râf, 7/137; Enbiyâ, 21/71, 81; Sebe', 34/18.
- 14 Furkân, 25/1.
- 15 En'âm, 6/92, 155; Enbiyâ, 21/50; Sâd, 38/29.
- 16 Duhân, 44/2-3.
- 17 A'râf, 7/57-58.
- 18 A'râf, 7/96.
- 19 Nûh, 71/10-12.
- 20 Hûd, 11/48.
- 21 Kasas, 28/76-81.
- 22 Sebe, 34/15-17.
- 23 Âl-i İmrân, 3/96.
- 24 İsrâ, 17/1.
- 25 B5639 Buhârî, Eşribe, 31.
- 26 Enbiyâ, 21/107.
- 27 M6966 Müslim, Tevbe, 12.
- 28 M6376 Müslim, Fedâilü's- sahâbe, 143.
- 29 B2396 Buhârî, İstikrâz, 9.

30 M138 Müslim, Îmân, 44.

31 B5016 Buhârî, Fedâilü'l- Kur'ân, 14; M5715 Müslim, Selâm, 51.

32 M6056 Müslim, Fedâil, 84.

33 B4053 Meğâzî, 18.

34 B6452 Buhârî, Rikâk, 17; T2477 Tirmizî, Sıfatü'l- kıyâme, 36.

35 M6592 Müslim, Birr, 69.

36 B1410 Buhârî, Zekât, 8.

37 B4101 Buhârî, Meğâzî, 30. Benzer olaylar için bkz. B5450 Buhârî, Et'ime, 48; M3507 Müslim, Nikâh, 94.

38 B6018 Buhârî, Edeb, 31; M173 Müslim, Îmân, 74.

39 Örnekler için bkz. B5639 Buhârî, Eşribe, 31, B4152 Buhârî, Meğâzî, 36.

40 B2484 Buhârî, Şirket, 1; M138 Müslim, Îmân, 44.

41 B481 Buhârî, Salât, 88; M6585 Müslim, Birr, 65.

42 D2606 Ebû Dâvûd, Cihâd, 78; DM2465 Dârimî, Siyer, 1.

43 B1923 Buhârî, Savm, 20; M2549 Müslim, Sıyâm, 45.

44 D2344 Ebû Dâvûd, Sıyâm, 16.

45 B971 Buhârî, Îdeyn, 12.

46 B2067 Buhârî, Büyû', 13; D1693 Ebû Dâvûd, Zekât, 45.

47 M5379 Müslim, Eşribe, 186; T1819 Tirmizî, Et'ime, 20.

48 D3764 Ebû Dâvûd, Et'ime, 14; İM3286 İbn Mâce, Et'ime, 17.

49 B5458 Buhârî, Et'ime, 54; D3730 Ebû Dâvûd, Eşribe, 21.

50 T1805 Tirmizî, Et'ime, 12; DM2078 Dârimî, Et'ime, 16.

51 M5269 Müslim, Eşribe, 108; D3772 Ebû Dâvûd, Et'ime, 17.

52 M5306 Müslim, Eşribe, 136; D3845 Ebû Dâvûd, Et'ime, 49.

53 M5371 Müslim, Eşribe, 181.

54 M5945 Müslim, Fedâil, 8; M5946 Müslim, Fedâil, 9; T3839 Tirmizî, Menâkıb, 46, T2467 Tirmizî, Sıfatü'l- kıyâme, 31.

- 55 M2375 Müslim, Zekât, 88; B1433 Buhârî, Zekât, 21.
- 56 B2087 Buhârî, Büyû', 25.
- 57 M293 Müslim, Îmân, 171; T1211 Tirmizî, Büyû', 5.
- 58 M3858 Müslim, Büyû', 47; B2079 Buhârî, Büyû', 19.
- 59 B6379 Buhârî, Deavât, 47; M6375 Müslim, Fedâilü's- sahâbe, 142.
- 60 M5619 Müslim, Âdâb, 27.
- 61 T658 Tirmizî, Zekât, 26.
- 62 B5448 Buhârî, Et'ime, 46.
- 63 M3335 Müslim, Hac, 474.
- 64 B1885 Buhârî, Fedâilü'l- Medîne, 9; M3326 Müslim, Hac, 466.
- 65 B6353 Buhârî, Deavât, 31; T1258 Tirmizî, Büyû', 34.
- 66 M5328 Müslim, Eşribe, 146.
- 67 B5155 Buhârî, Nikâh, 57; D2130 Ebû Dâvûd, Nikâh, 35, 36.
- 68 B3370 Buhârî, Enbiyâ, 10; M908 Müslim, Salât, 66.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Hadislerle İslâm, 1. Cilt, s. 653-664